

ZIJN SLACHTAFWIJINGEN TE VOORSPELLEN?

André Kloosterman, coördinator IKB

Drie jaar lang heeft een groot aantal varkenshouders uit Gelderland en Noord-Brabant die meededen aan het Proefproject Integrale Keten Beheersing (IKB)-Mestvarkens, varkens geleverd aan slachterijen. De geslachte varkens werden uitgebreid beoordeeld op afwijkingen. Voor een optimalisering van de keuring is nagegaan of varkenshouders slachtafwijkingen kunnen voorspellen op basis van gewichtsverschillen. Dat bleek niet het geval te zijn, zodat dit criterium niet kan worden gebruikt voor de verbetering van de keuring.

De afgeleverde varkens

In het kader van het proefproject hebben ongeveer 400 varkenshouders hun varkens uitsluitend geleverd aan een drietal slachterijen in Nederland. Dat waren de Coveco N.V. te Borculo, de Vee- en Vleescentrale van de Encebe te Boxtel en Hendrix' vlees b.v. te Druten. Op de aanvoerlijst gaven de varkenshouders aan uit welke afdeling de varkens afkomstig waren. Omdat de meeste deelnemers all-in-all out toepasten en de opleggegevens via de integratie

op het Proefstation voor de Varkenshouderij verzameld werden, was te bepalen wanneer een mestronde werd afgesloten. De in het onderzoek opgenomen mestrondes zijn allemaal in minder dan vijf leveringen afgesloten. Tabel 1 geeft de resultaten van verschillende kenmerken voor de afgesloten mestrondes.

Uit de tabel valt op te maken dat de varkenshouder die meer biggen oplegt in een afdeling (grote afdelingen), ook in meer keren aflevert.

Tabel 1: Resultaten van de diergroepen met een onderverdeling naar aflevernummer.

aantal afleveringen	aantal mestrondes	aflevernummer	aantal afgeleverd	gem. groei (gram/dag)	afwijkingen (%)	
					groep A	groep B
1	123	1	56	766	2,7	17,9
2	515	1	19	817	3,2	16,9
		2	5 5 74	697	3,4	20,9
3	198	1	13	841	6,3	23,3
		2	25	761	2,4	22,6
		3	<u>40</u> 78	672	3,1	26,3
4	31	1	9	849	11,5	26,9
		2	17	813	3,4	20,8
		3	23	757	7,3	29,9
		4	4 8 97	674	3,0	25,8

aflevernummer = rangordnummer voor de zoveelste keer dat uit een mestronde is geleverd
 groep A = poot-, gewrichts-, staart- en huidontsteking en snuffelziekte
 groep B = aangetaste en afgekeurde lever, lonontsteking, longen niet te beoordelen, borstvliesontsteking en longabces, wervelabces en Bacteriologisch Onderzoek

De meeste varkenshouders leveren af in twee maal.

Binnen elke afleverstrategie is het aantal afgeleverde dieren hoger bij een hoger leveringsnummer. De gemiddelde groei daalt naarmate het aflevernummer hoger is binnen een afleverstrategie. Dat de groei betrekkelijk hoog is, komt omdat er geen rekening met uitval is gehouden. Indien de varkenshouder in minder dan driemaal aflevert, vertonen de varkens uit de eerste aflevering de minste afwijkingen. De varkens van mestrondes waaruit meer dan twee keer zijn geleverd, vertonen daarentegen vooral veel afwijkingen uit groep A tijdens de eerste aflevering. Kennelijk leveren de varkenshouders de dieren waarvan zij niet veel meer verwachten in groei of waarvan het bereiken van het slachtrijpe gewicht onzeker is, tijdig af. Bij deze varkens komen dus verhoudingsgewijs veel afwijkingen voor.

De discussie over de optimalisering van de keuring beweegt zich in de richting van het gescheiden slachten van 'goede' en 'verdachte' varkens. Afgezien van het optreden van slachtfouten, vertonen goede varkens geen afwijkingen die tot oponthoud leiden tijdens het slachtproces en de keuring. Slachtfouten ontstaan doordat de apparatuur tijdens het slachten bepaalde bewerkingen aan de varkens niet goed uitvoert. De slechte varkens daarentegen vergen meer tijd, omdat ze opgeknapt moeten worden of een uitgebreid onderzoek vergen. Opknappen houdt in het verwijderen van aangetaste onderdelen uit het karkas, terwijl een uitgebreid onderzoek nog nagaat of zo'n karkas alsnog mag worden vrijgegeven voor consumptie.

Voorspellen van afwijkingen

Om na te gaan of varkenshouders in staat zijn voor de keuring een geschikte schifting aan te brengen in de aangevoerde varkens, zijn een aantal mogelijkheden bekeken. De gewichtsverschillen tussen individuele varkens zijn daarbij als uitgangspunt genomen.

De conclusie is dat door middel van selectie op levend eindgewicht het schiften van varkens niet mogelijk is. Levend eindgewicht is dus onbetrouwbaar voor het voorspellen van slachtafwijkingen.

Daarom wordt nu onderzocht of er voor de varkenshouder andere aangrijpingspunten zijn waarmee hij kan aangeven welke varkens in de slachtlijn afwijkingen zullen vertonen. Factoren die in het onderzoek zijn opgenomen, zijn onder andere een aangetaste huid, aangevreten oren, staartbijten, ontstoken en verdikte poten, scheve neuzen en longproblemen. Naar verwachting zal dit onderzoek vóór de zomer van 1990 zijn afgerond.

De keurmeester aan het werk

Dit artikel werd geschreven in samenwerking met ing. J. Huiskes/PV, ir. A.H.M. Harbers/Faculteit Diergeneeskunde en ir. A.R.W. Elbers/Gezondheidsdienst voor Dieren Noord-Brabant.